

KORRALDUS

04.06.2024 nr DM-125130-39

Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa andmisest keeldumine

1. OTSUS

Arvestades alltoodut ning võttes aluseks maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 48, § 55 lõike 2 punkti 10 ja 11, haldusmenetluse seaduse § 61 lõiget 1 ning lähtudes AS Tariston (registrikood 10887843) maavara kaevandamise keskkonnaloa taotlusest, **otsustan**:

1.1. Keelduda ettevõttele AS Tariston kaevandamise keskkonnaloa andmisest Tõdva liivakarjääri määraldisel.

1.2. Korraldus jõustub teatavaks tegemisest AS-ile Tariston.

2. ASJAOLUD

AS Tariston esitas 16.06.2023 Keskkonnaametile taotluse Tõdva liivakarjääri määraldisel keskkonnaloa (edaspidi ka *kaevandamisluba*) saamiseks (taotlus on esitatud keskkonnaotsute infosüsteemis, edaspidi *KOTKAS*, 16.06.2023 nr DM-125130-1).

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Taotletav Tõdva liivakarjäär asub Harju maakonnas Saku vallas Tõdva külas riigile kuuluval kinnistul Viimsi metskond 48 (katastritunnus: 71814:001:0471), mille valitseja on Klimaministeerium ja valitsema volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Tegemist on uue määraldisega. Taotletava määraldisel pindala on 20,99 ha ja määraldisel teenindusmaa pindala on 23,88 ha. Taotletav määraldis hõlmab täielikult Kõrnumäe kruusamaardla (maavarade registri registrikaart nr 0327) täiteliiva aktiivse tarbevaru 20 ja 21 plokki. Täiteliiva aktiivse tarbevaru kogus plokis 20 on 225 tuh m³ ja plokis 21 on 788 tuh m³. Täiteliiva kaevandatav varu on 885 tuh m³. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks on 70 tuh m³. Maavara kasutatakse tsiviil- ja teedehituses. Keskkonnaloa kehtivusajaks taotletakse 15 aastat. Kaevandatud maa korraldatakse veekoguks, metsa- ja rohumaks.

Kaevandamisloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa-amet 26.06.2023 kiri 9-3/23/9863-2, KOTKAS 26.06.2023 kiri nr DM-125130-2).

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS,

keskkonnaseadustiku üldosaseadusele (edaspidi *KeÜS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis” ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Riigilõiv 1000 on tasutud 16.06.2023 riigilõivuseaduse § 123 lõike 1 kohaselt.

2.2. Menetluskäik ja menetlusosaliste ärakuulamine

Saku Vallavalitsus edastas 29.06.2023 kirjaga nr 6-4/116-2 oma esialgse arvamuse, kus Saku Vallavalitsus palus kaasata menetlusse vahetud naabrid ning MTÜ Kodukoht Kiisa (KOTKAS 29.06.2023 kiri nr DM-125130-3). Keskkonnaamet märgib, et kohustus lisada vahetud naabrid menetlusosalisteks tuleneb *KeÜS* § 46 lõike 1 punktist 1. Keskkonnaamet lisas vahetud naabrid ning MTÜ Kodukoht Kiisa menetlusosalisteks.

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnanäring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi. Keskkonnaamet jätab kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnanäring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuseks puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet teavitas 28.07.2023 kirjaga nr DM-125130-5 kaevandamisloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest *KeÜS* § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid. Keskkonnaamet nendib, et *KeÜS* § 47 lõikes 2 nõutud avalikustamine Ametlikes Teadaannetes on käesoleva menetluse raames jäänud tegemata, mida tuleb käsitleda menetlusveana ning üldjuhul koheselt peale avastamist parandada. Käesoleva menetluse käigus jätab Keskkonnaamet menetlusvea (Ametlikes Teadaannetes menetlusse võtmisest teavitamata jätmine) parandamata, sest menetlusvea parandamine ei muudaks käesolevat otsust (keelduvat otsust).

Keskkonnaamet küsis arvamust keskkonnaloa taotluse kohta Saku Vallavalitsuselt (KOTKAS 28.07.2023 kiri nr DM-125130-4).

Transpordiamet edastas 31.07.2023 kirjaga nr 7.1-7/23/16537-2 oma seisukoha keskkonnaloa taotlusele (KOTKAS 31.07.2023 kiri nr DM-125130-6).

Piirinaabrid K.P. ja L.P. edastasid oma seiskohad 08.08.2023 (KOTKAS 08.08.2023 kirjad nr DM-125130-7 ja DM-125130-8).

Piirinaabrid A.P. ja L.P. edastasid oma seiskohad 03.08.2023 (KOTKAS 08.08.2023 kiri nr DM-125130-9).

Piirinaabrid A.K. ja M.K. edastasid oma seisukohad 08.08.2023 (KOTKAS 10.08.2023 kiri nr DM-125130-10).

Piirinaabrid T.R. ja G.R. edastasid oma seisukohad 17.08.2023 (KOTKAS 17.08.2023 kiri nr DM-125130-11).

Keskkonnaamet edastas piirinaabrite seisukohad AS-ile Tariston tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks (KOTKAS 17.08.2023 kiri nr DM-125130-12).

Osaühing Rail Baltic Estonia edastas oma seisukoha 18.08.2023 kirjaga nr KV2023-201 (KOTKAS 21.08.2023 kiri nr DM-125130-13).

Keskkonnaamet edastas osaühingu Rail Baltic Estonia seisukoha AS-ile Tariston tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks (KOTKAS 24.08.2023 kiri nr DM-125130-14).

Keskkonnaamet vastas piirinaabrite A.K., M.K. ja T.R., G.R. arvamustele (KOTKAS 30.08.2023 kirjad nr DM-125130-15 ja DM-125130-16).

AS Tariston vastas 15.09.2023 kirjaga piirinaabrite K.P, L.P ja A.P., L.P arvamusele (KOTKAS 18.09.2023 kiri nr DM-125130-17).

AS Tariston vastas 22.09.2023 kirjaga osaühingu Rail Baltic Estonia arvamusele (KOTKAS 25.09.2023 kiri nr DM-125130-18).

Saku Vallavalitsus edastas 27.09.2023 kirjaga nr DM-125130-19 Keskkonnaametile Saku Vallavolikogu otsuse nr 41, kus Saku Vallavolikogu ei nõustu keskkonnaloa andmisega (KOTKAS 28.09.2023 kiri nr DM-125130-19).

Keskkonnaamet küsis AS-i Tariston seisukohta menetlusega jätkamise osas (KOTKAS 28.09.2023 kiri nr DM-125130-20).

MTÜ Kodukoht Kiisa edastas 02.10.2023 kirjadega kodanike arvamuse taotluse kohta ning petitsiooni tulemused (KOTKAS 02.10.2023 kirjad nr DM-125130-21, DM-125130-22, DM-125130-23).

AS Tariston palus 12.10.2023 kirjaga (KOTKAS 16.10.2023 kiri nr DM-125130-24) Keskkonnaametil välja selgitada riigi huvi Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa väljastamiseks.

Keskkonnaamet palus riigi huvi väljaselgitamiseks Kliimaministeeriumi seisukohta (KOTKAS

01.11.2023 kiri nr DM-125130-25).

Keskkonnaamet vastas MTÜ-le Kodukoht Kiisa ning edastas piirinaabritele AS-i Tariston vastuse nende eelnevate pöördumiste kohta (KOTKAS 06.11.2023 kiri nr DM-125130-26).

Kliimaministeerium edastas oma seisukoha 21.12.2023 kirjaga nr 14-6/23/5117-2 (KOTKAS 22.12.2023 kiri nr DM-125130-27), mille kohaselt puudub riigil huvi Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa väljastamiseks.

Keskkonnaamet palus AS-i Tariston seisukohta menetlusega jätkamise osas (KOTKAS 27.12.2023 kiri nr DM-125130-28).

AS Tariston vastas 09.01.2024 kirjaga (KOTKAS 10.01.2024 kiri nr DM-125130-29), et ei nõustu Kliimaministeeriumi seisukohaga ning soovib menetlusega jätkata, et anda Kliimaministeeriumile parem sisend.

AS Tariston põhjendas menetlusega jätkamise vajadust järgnevalt:

1. *AS-il Tariston tuleb pöörduda osaühing Rail Baltic Estonia poole, et selgitada välja nende täitematerjali vajadus.*
2. *Kliimaministeeriumil tuleb riigi huvi puudumist paremini põhjendada. Vajadusel tuleb keskkonnaloa menetlustähtaega pikendada kuni Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu avalikustamiseni.*
3. *Tuleb välja töötada lahendus kaevandamiseks ja vajadusel mäeeraldise piiri korrigeerida.*
4. *Harju maakonna maavarade teemaplaneering on veel tegemisel (planeeritud valmimine 2025. aastal).*

Keskkonnaamet edastas 31.01.2024 kirjaga nr DM-125130-30 Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa andmisest keeldumise otsuse eelnõu ettevõttele ja teistele menetlusega seotud asutustele ning eraisikutele, kes on avaldanud soovi menetlusega olla kursis.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Saku Vallavalitsus edastas oma kirjaga 09.02.2024 nr 6-4/145-3 (KOTKAS 12.02.2024 nr DM-125130-31) arvamuse Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa andmisest keeldumise otsuse eelnõule.

AS Tariston edastas 13.02.2024 kirja (KOTKAS 15.02.2024 nr DM-125130-32), milles avaldati soovi arvavamuse andmise kuupäeva pikendada 30 päeva võrra.

Keskkonnaamet nõustus vastamistähtaja pikendamisega 16.02.2024 kirjaga nr DM-125130-33.

Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ (KOTKAS 18.03.2024 nr DM-125130-34) edastas AS Tariston nimel taotluse tähtaja pikendamiseks välja toodud põhjendusel:

Tariston AS-i hinnangul ei ole põhjust praeguses olukorras ennatlikult keelduda

kaevandamisloa andmisest ja menetlust lõpetada. On selge, et Rail Balticu ja sellega seotud rajatiste ehitamise vajadused ja sellega seotud lahendused on selgumas. Tariston AS-ile ei nähtu sellist ülekaalukat huvi, mis peaks kaasa tooma kaevandamisloa menetluse kiirkorras lõpetamise ning mis ei võimaldaks Keskkonnaametil oodata ära lahenduste osas kokkulepete saavutamist, mis tegelikult võimaldaks lõppastmes menetluse läbi viia efektiivselt ja eesmärgistatult.

Sellest lähtuvalt palub AS Tariston pikendada seiskoha esitamise tähteaga võimaldamaks läbirääkimiste pidamist osaiühinguga Rail Baltic Estonia seoses Rail Baltic raudtee ja sellega seotud rajatiste, sh ökoduktide rajamisega. Ei ole kahtlust, et Rail Balticu näol on tegemist ülekaaluka riikliku huviga projektiga, mille efektiivne realiseerimine peaks kahtlusteta olema riigi huvides. Täna ei ole aga adekvaatselt hinnatud täitematerjali vajadust ja Tõdva liivakarjääri rolli selle tagamises. AS Tariston on veendunud, et ökoduktide rajamise lahenduse ühine väljatöötamine aitab kaasa projekti efektiivsele elluviimisele ning seejuures on koostöös Rail Baltic Estoniaga leitavad ka lahendused ökodukti toimivuse tagamiseks. Tulenevalt Rail Baltic Estonia hinnangust arutame neid küsimusi vajadusel täiendavalt Kliimaministeeriumiga, kes ühtlasi vastutab raudteeliini ehitamise eest.

Keskkonnaamet nõustus 20.03.2024 kirjaga nr DM-125130-35 vastamistähtaja pikendamisega tingimusel, et AS Tariston hangib uue seisukohta keskkonnakaitse loa taotlusele Saku Vallavolikogult või Kliimaministeeriumilt iseseisvalt.

Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ (KOTKAS 02.05.2024 nr DM-125130-36) edastas taotluse tähtaja pikendamiseks, tuues välja, et on toimunud AS Tariston ja Rail Baltic Estonia vahel esindajatega kohtumine ning toodi välja tingimused, milliseid lisauuringuid on karjääri kasutusele võtmiseks Rail Baltic Estonia keskkonnaspetsialistide hinnangul vaja teostada.

Taotluse tähtaja pikendamiseks tõi Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ AS Tariston nimelt välja põhjenduse:

Läbirääkimiste tulemusel on AS-i Tariston hinnangul selge, et piisavalt akuutne vajadus täitematerjali järele Rail Balticu kui riiklikult olulisele projektile seal piirkonnas on olemas. Põhimõtteliselt tuleb karjääri avamist pidada ka võimalikust, kui täidetakse vastavad tingimused. Kuivõrd, nagu ka Keskkonnaamet varem viitas, Rail Baltic Estonia ei saa hinnata kaevandamisloa andmiseks vajalikku riigi huvi, soovib AS Tariston kaevandamisloa menetluses lisaaega, et asuda kirjeldatud uute asjaolude taustal riigi huvi väljaselgitamiseks läbirääkimistesse Kliimaministeeriumiga.

Arvestades ka Rail Baltic Estonia kirjas toodud tingimusi, on ilmne, et ka riigi huvi selgitamisel on olulised loomastiku täiendava uuringu tulemused, mille korraldamiseks vajab AS Tariston veel aega. Ühtlasi on selge, et Rail Balticu ja sellega seotud rajatiste ehitamise vajadused ja sellega seotud lahendused on järkjärgult selgumas. Mõistlik ongi selgitada riigi huvi Tõdva liivakarjääri avamiseks välja koos loodusuuringu lahendustega ja nende maavaravarude täpsustatud vajadustega koostöös Kliimaministeeriumiga. Seega Kliimaministeeriumiga riigi huvi igakülgselt käsitlemiseks on otstarbekas teha eelnevalt vajalik eeltöö (sh täiendav

loomastiku uuring) ja seejärel esitada materjalid ministeeriumile riigi huvi määratlemiseks uues olukorras. AS Tariston on omalt poolt teinud ettevalmistusi vastava ekspertiisi tellimiseks.

Tariston AS-i hinnangul ei ole seega mõistlik seetõttu kaevandamisloa menetlust hetkel lõpetada ennatliku keelduva otsustega, vaid põhjendatud oleks menetluse peatamine ja AS-le Tariston täiendava aja andmine riigi huvi väljaselgitamiseks. Seoses uuringutega vajatakse mõnevõrra pikemat aega.

Eeltoodust lähtuvalt palub AS Tariston Keskkonnaametil kas pikendada vastamise tähtaega või peatada kaevandamisloa menetlus üheks aastaks, et võimaldada Rail Baltic raudtee rajamisega seonduvates protsessides välja selgitada riigi huvi esinemise Tõdva liivakarjääri kasutusele võtmiseks, sh korraldada vastavad eeluuringud.

Keskkonnaameti hinnangul on Tõdva liivakarjääri keskkonnanaloa menetlemisega jätkamine ja menetlustähtaja pikendamine perspektiivitu, sest:

1.Osaühingul Rail Baltic Estonia ei ole alust riigi huvi olemasolu hindamiseks. See, kas osaühingul Rail Baltic Estonia on piisav ligipääs täitematerjalile või mitte, ei ole iseenesest määrav riigi huvi hindamisel, sest Kliimaministeerium hindab varustuskindlust laiemalt kui ühe konkreetse projekti jaoks. Lisaks märgib Keskkonnaamet, et e-äriregistri andmetel on Kliimaministeeriumil 100% osalus osaühingus Rail Baltic Estonia, seega võiks Kliimaministeerium olla osaühingu Rail Baltic Estonia täitematerjalide vajadusest teadlik.

2.Keskkonnaametil ei ole alust Kliimaministeeriumi seisukohta ümber hinnata. Samuti ei ole Keskkonnaametile teadaolevalt välja antud ühtegi määrust, mis takistaks Kliimaministeeriumil hinnata riigi huvi olemasolu Harju maakonnas, kuniks valmib Harju maakonna maavarade teemaplaneering.

3.Lahenduse väljatöötamine kaevandamiseks saab toimuda ka väljaspool keskkonnanaloa taotluse menetlust. Keskkonnaamet tuletab meelde, et Saku Vallavolikogu pole keskkonnanaloa väljastamisega nõustunud (KOTKAS 28.09.2023 kiri nr DM-125130-19). Kliimaministeerium hindab riigi huvi olemasolu eelkõige varustuskindluse perspektiivist (KOTKAS 22.12.2023 kiri nr DM-125130-27): *Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Ehitusmaavarade puhul on riigi huvi tagada tarbijate, eelkõige riigi infrastruktuuri ehitusobjektide nõuetekohane ja majanduslikult optimaalne varustamine kvaliteetsete ehitusmaavaradega, luua tingimused kaevandamise ja kasutamise tehnoloogia igakülgeks arenguks, võttes tarvitusele kõik meetmed ehitusmaavarade ratsionaalseks ning kestlikuks kasutamiseks ja maavara ning keskkonna kaitsmiseks.*

Keskkonnaamet toob siinkohal välja, et kaevandamisloa taotluse menetluses on ilmnunud rohkem kui üks loa andmisest keeldumise alus (nii kohaliku omavalitsuse üksuse nõusoleku kui ka riigihuvi puudumine (MaaPS § 55 lg 2 p 11, MaaPS § 55 lg 4, MaaPS § 55 lg 5).

Tulenevalt eelnevast ei anna keskkonnanaloa menetlustähtaja pikendamine AS-ile Tariston

soovitud tulemust (keskkonnaloa saamist).

3.KAALUTLUSED

Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 1 esitab taotleja kaevandamisloa saamiseks kaevandamisloa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet. Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 6 saadab loa andja kaevandamisloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele kes teatab oma arvamusest kirjalikult.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le, KeÜS-le, keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Kaevandamisloa andmise menetlusele kohaldatakse HMS avatud menetluse sätteid ja KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

MaaPS § 55 lõige 2 punkt 10 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse juhul, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga.

MaaPS § 55 lõige 2 punkt 11 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus kaevandamisloa andmisega.

Võttes arvesse Saku Vallavolikogu keelduvalt otsust ja Kliimaministeeriumi seisukohta, et riigi huvi Tõdva liivakarjääri keskkonnaloa väljastamiseks puudub, on Keskkonnaametil alus keskkonnaloa andmisest keelduda.

VAIDLUSTAMINE

Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada haldusmenetluse seaduses ning halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, esitades 30 päeva jooksul korralduse teatavaks tegemisest vaide loa andjale või kaebuse halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme

juhataja

maapõuebüroo

Teadmiseks: Alar Pukk, Anny Kelement, Karel Pool, Kliimaministeerium, Lea Pukk, Maaamet, Maarja Pool, Martin Kelement, Mittetulundusühing Kodukoht Kiisa, osaühing Rail Baltic Estonia, Põllumajandus- ja Toiduamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, Saku Vallavalitsus, Transpordiamet

Kerstin-Acta Kerner

vanemspetsialist

maapõuebüroo